

**ДО
Г-ЖА КОРНЕЛИЯ НИНОВА
МИНИСТЪР НА
ИКОНОМИКАТА И ИНДУСТРИЯТА**

Относно: Законопроект за събиране на вземания по потребителски договори, публикуван за обществено обсъждане

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО НИНОВА,

По повод на публикувания за обществено обсъждане законопроект за събиране на вземания по потребителски договори, бих искала да изразя следното становище:

Безспорно нормативен акт, регулиращ действията на т. нар. колектори, е необходим в спешен порядък предвид все по-големия брой граждани, които са потърпевши от действията им. Смятам, че от най-голямо значение е чрез закона по ясен и категоричен начин да се пресекат всички недобросъвестни практики, използвани до момента за притискане и принуждаване на хората да плащат, без съобразяване с лично, семейно и здравословно положение, на изтекли по давност дългове, с методи на ръба на закона и с позоваване на неясно как многократно нараснали дългове.

В тази връзка намирам за липсващи в законопроекта две много важни за правата на гражданите гаранции.

На първо място, това е предварителното съгласие на длъжника вземането му да може да бъде прехвърлено на трето лице, различно от кредитора. При това, съгласието следва да бъде уговорено като отделна клауза в договора или анекс, а не като част от общите условия, с които повечето граждани не се запознават при подписването или поне не в подробности. По този начин самият длъжник ще може да прецени дали допуска да плаща или от него да бъде събиран дълга от лице, различно от кредитора. Ако не бъде дадено изрично съгласие, има риск гражданите изобщо да не разберат, че са се съгласили дългът им да бъде прехвърлен на друго лице.

На следващо място, тъй като е известно, че при прехвърлянето на задължения те се купуват на доста по-ниска стойност от дължимата сума, намирам за справедливо преди кредиторът да пристъпи към сключване на

договор с колектор, да предложи на длъжника да изкупи дълга си при същите условия, при които би го продал на фирма за събиране на вземания.

Проблем виждам и в обхвата на предложения законопроект. Разпоредбата на чл. 1 визира необслужваните потребителски договори, но в този обхват не влизат банковите кредити и тези, отпускани с договор от фирмите за бързи кредити, а именно от тяхното извънсъдебно събиране от колектори страдат на-голяма част от гражданите. Също така е неясно дали под „необслужвани” се разбира изцяло или частично необслужвани.

По отношение на прехвърлянето на битови или комунални задължения, вече съм подчертавала, че дружествата, доставчици на обществени услуги, би следвало сами да осигуряват събирането им, а не да прибегват до колектори. В тази връзка, по-скоро е удачно да се обмисли забрана за прехвърляне на такива вземания, тъй като доставчиците на обществени услуги разполагат с достатъчен ресурс и възможности сами да организират събиране на дълга, а и задълженията за парно, ток, вода и услуги на мобилните оператори са сред чувствителните за гражданите теми и следва да се подхожда внимателно.

В разпоредбата на чл. 3 считам, че следва да се предвиди извънсъдебното събиране на вземания да може да се осъществява само от лице, вписано в регистъра, защото именно недобросъвестните практики за събиране на дълговете на колекторите засягат правата на длъжника.

Правилно и коректно е уведомяването за прехвърлянето да е от страна на първоначалния кредитор, но считам, че към посочените реквизити на уведомлението следва да се добави и размерът на непогасения остатък на дълга, разбира се без размера на законната лихва, тъй като тя се начислява до окончателното изплащане на задължението. При посочването на дължимия остатък от първоначалния кредитор ще може да се прецени и дали се спазва разпоредбата на чл. 10 от закона, а именно новият кредитор да не може да иска от длъжника плащане, различно от договореното, а новият кредитор да има право само на лихва за времето на забавата.

Във връзка с уведомяването по чл. 4 следва да отбележа, че не е регламентирано кога длъжникът се счита за надлежно уведомен. Също така не е изрично разписано пред кого и по какъв ред длъжникът може да оспори вземането си.

Подробно са описани действията, които колекторът не може да предприема спрямо длъжника и това е изключително важно, тъй като именно в тази насока са голяма част от оплакванията на хората.

Важно значение за правата на гражданите има и създаването на отделен регистър, в който да бъдат вписани колекторските фирми, и извънсъдебното събиране на вземания да не може да се осъществява от дружества, които не са включени в него. Следва обаче внимателно да се обмислят критериите, на които трябва да отговарят тези фирми, за да бъдат допуснати до вписване.

Бих искала да обърна внимание на едно от основанията за служебно заличаване на лице от регистъра по чл. 15, а именно при грубо или системно нарушение на Етичния кодекс за професионална етика и поведение. В същото време чл. 16 предвижда, че дружествата за събиране на вземания могат, но не са длъжни да членуват в професионални организации на лицата, предоставящи такива услуги и да приемат Етичен кодекс за професионална етика и поведение.

Напълно съм съгласна и вече съм предлагала като основание за заличаване от регистъра при системно нарушаване на закона, както и по-сериозни санкции.

На следващо място, при регламентацията на контрола, осъществяван от Комисията за защита на потребителите, в чл. 17, ал. 3 е посочено, че при получаване на данни и доказателства за извършване на нарушения на този закон, сдруженията на потребителите информират писмено контролния орган в седемдневен срок, като му предоставят всички налични материали. Няма обаче норма, която да допуска пострадали граждани индивидуално да сигнализируют контролния орган за извършени спрямо тях нарушения от страна на колектори.

В заключение отново ще отбележа необходимостта от регламентация на извънсъдебното събиране на вземания, но така, че да защитава, а не да се отразява неблагоприятно на правата на гражданите.

С уважение,

**ПРОФ. Д-Р ДИАНА КОВАЧЕВА
ОМБУДСМАН НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**